

РОЗДІЛ 5

КЛАСИЧНІ МОВИ. ОКРЕМІ ІНДОЄВРОПЕЙСЬКІ МОВИ

УДК 81'276.2-053.6(438)004.774.2:316.723
DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2024.36.28>

ЕВОЛЮЦІЯ МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ В ДИСКУРСІ ПОЛЬСЬКИХ СУБКУЛЬТУР ТА ІНТЕРНЕТУ

THE EVOLUTION OF YOUTH SLANG IN THE DISCOURSE OF POLISH SUBCULTURES AND ONLINE

Мицан Д.М.,
orcid.org/0000-0002-1430-7121
доцент кафедри слов'янських мов
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Корпало О.Р.,
orcid.org/0000-0001-7356-442X
доцент кафедри слов'янських мов
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Щербій Н.О.,
orcid.org/0000-0002-1431-9595
доцент кафедри слов'янських мов
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

У статті розглядається феномен молодіжного сленгу в польських субкультурах та його використання в інтернет-просторі. Дослідження базується на працях відомих мовознавців, а також сучасних сленгових словниках та інтернет-ресурсах. Мова польських субкультур визначається гнучкістю, мінливістю, вільним слововживанням, спрощенням синтаксичних конструкцій та досить суттєвим відхиленням від суворої мовної норми, постійним розвитком та поповненням свого складу запозиченнями з інших мов або новоутвореннями шляхом адаптації цих слів до польської граматичної системи.

При дослідженні словотвірних особливостей сленгової лексики виділяємо такі способи утворення: запозичення з іноземних мов, аббревіація, скорочення, метафоризація. У статті також аналізуються тенденції до скорочення слів, використання аббревіатур і символів, що стали популярними серед молоді в інтернет-комунікації. Описуються різноманітні приклади сленгових слів і виразів, що входять у повсякденне вживання. Особливий інтерес викликають неологізми та зміни словникового складу, на які впливають сучасні соціальні й глобальні події, такі як пандемія, війна, тощо.

Найшвидше такі зміни відбуваються у сленговій мові, оскільки молодь дуже швидко реагує на все нове, тому створює нові слова, активно їх використовує і розповсюджує між «своїми». Не останню роль у цьому процесі відіграє інтернет, який сприяє розповсюдженню та модифікації сленгових одиниць. Завдяки йому можна фіксувати зміни у мові не тільки в усному мовленні, але і на письмі. Прагнення пришвидшити спілкування породжує створення скорочень і аббревіатур. У написанні аббревіатур часто використовуються цифри, які є співзвучні з деякими словами. Висновки також висвітлюють можливість подальшого проникнення сленгової лексики у ширший мовний ужиток, змінюючи мовну культуру Польщі. Таким чином, дослідження відкриває нові перспективи для подальшого вивчення впливу сленгу на польську мову і культуру.

Ключові слова: субкультура, сленг, інтернет-простір, запозичення, аббревіатура, скорочення.

The article examines the phenomenon of youth slang in Polish subcultures and its usage in the online space. The research is based on the works of renowned linguists, as well as contemporary slang dictionaries and online resources. The language of Polish subcultures is characterized by flexibility, variability, free word usage, simplification of syntactic structures, and significant deviation from strict linguistic norms. It is constantly evolving and enriched with borrowings from other languages or neologisms formed through the adaptation of these words to the Polish grammatical system.

In studying the word-formation features of slang vocabulary, the following methods of formation are highlighted: borrowing from foreign languages, abbreviation, shortening, and metaphorization. The article also analyzes trends in word shortening, the use of abbreviations, and symbols that have become popular among youth in online communication. Various examples of slang words and expressions that have entered everyday use are described. Particular interest is drawn to neologisms and changes in the vocabulary influenced by contemporary social and global events, such as the pandemic, war, etc.

These changes occur most rapidly in slang language, as young people are quick to react to new phenomena, creating new words, actively using them, and spreading them within their circles. The internet plays a significant role in this process, facilitating the dissemination and modification of slang units. Thanks to the internet, linguistic changes can be observed not only in spoken language but also in writing. The desire to speed up communication fosters the creation of abbreviations and acronyms. In writing abbreviations, numbers are often used, which are phonetically similar to certain words. The conclusions also highlight the possibility of further penetration of slang vocabulary into broader linguistic usage, thereby altering Poland's language culture. Thus, this research opens new perspectives for further study of the influence of slang on the Polish language and culture.

Key words: subculture, slang, online space, borrowing, abbreviation, shortening.

Постановка проблеми. Інтернет-дискурс інтегрує мовні елементи різних категорійних підсистем, змішуючи лексичні, граматичні форми, синтаксичні конструкції, елементи просодії, що спричиняє складність його розуміння. На сучасному етапі розвитку мовознавства дослідження онлайн-дискурсу мотивоване когнітивними передумовами та механізмами його творення, комунікативним функціонуванням та прагматикою, референційними теоріями та лінгвокультурним різноманіттям. До числа основних завдань, вирішуваних сучасною інтернет-лінгвістикою, також належить визначення сукупності диференційних ознак одиниць, що розглядаються як сленгізми, ціннісних орієнтацій та чинників, необхідних для здійснення лінгвокультурологічного аналізу концептуальної складової онлайн-дискурсу.

Актуальність дослідження зумовлена збільшенням зацікавлення до уживання сленгової лексики серед представників різного віку, професійної чи соціальної приналежності, у різних стилях мовах, зокрема подекуди навіть у публічних виступах і спілкуваннях в неофіційній обстановці. Дослідники польської мови процес використання сленгу у мові трактують як своєрідну реакцію на нещодавню стандартизованість, безликість публічних виступів, «приглажденість», насичених пропагандистськими штампами. Мова різноманітних субкультур також відзначається наявністю молодіжного сленгу.

Об'єктом нашого дослідження є сленгова лексика в інтернет-дискурсі та мові польських субкультур, а **предметом** – особливості функціонування сленгової лексики, шляхи проникнення та адаптації цих одиниць в польський інтернет-дискурс та мову субкультур.

Метою статті є окреслити особливості функціонування сленгу в польських субкультурах та інтернет-дискурсі. Матеріал для дослідження брався з сленгових словників польської мови, а також з інтернет-джерел [5, 6, 7, 8, 11].

Аналіз останніх досліджень. Мова польських субкультур визначається гнучкістю, мінливістю, вільним слововживанням, спрощенням синтаксичних конструкцій та досить суттєвим відхиленням від суворої мовної норми, постійним розвитком та

поповненням свого складу запозиченнями з інших мов або новоутвореннями. Під впливом таких кількісних змін мова набуває нових лінгвістичних рис, які, в свою чергу, є цікавими та актуальними для дослідників. З усного мовлення така мова потрапляє до інтернет-простору, де також видозмінюється і часто набуває графічно нового вигляду.

Мові субкультур присвячені праці відомих мовознавців: Стюарда Холла (Stuart Hall), Грент МакКрекен (Grant McCracken), Марк Тіттілі (Mark Tittley), Гордон Тейт (Gordon Tait). У польській лінгвістиці це явище описане в дослідженнях таких вчених, як: М. Pęczak, L. Albański, D. Wójcik, A. Litorowicz. Сленговій лексиці присвячені праці О. Oniszczuk, Е. Baniecki, А. Wileczek, Е. Kołodziejek.

Виклад основного матеріалу. У мовознавстві прийнято вважати, що поняття «*субкультура*» є похідним від поняття «*культура*». Термін «*культура*» використовується в багатьох наукових галузях і має велику кількість визначень. Для нас будуть важливими лише визначення «*культури*» у соціологічному сенсі.

Наприклад, у соціологічному словнику «*культура*» має широке і вузьке розуміння:

1) у широкому значенні слова – соціальний механізм взаємодії особистості і соціальної спільноти з середовищем проживання; охоплює сукупність засобів, форм, зразків та орієнтирів, що генетично не успадковуються, і які відтворюються людьми у процесі їх спільного життя та забезпечують передачу досвіду й розвиток перетворюючої діяльності;

2) у вузькому значенні – система колективних цінностей, переконань, зразків і норм поведінки, притаманних певній соціальній групі, спільноті і людству загалом. Як процес гуманістичного ставлення людей до природи, людини до людини, раціональної організації людської життєдіяльності, культура втілюється у цивілізованих продуктах матеріального і духовного виробництва, соціальних та духовних цінностях [3, с. 153].

Термін «*субкультура*» на широкий науковий загал розповсюдився у другій половині ХХ ст. У Словнику іншомовних слів можна прочитати наступне визначення префіксу *суб-* (лат.): префікс,

що означає розміщення під чимось чи біля чогось, підпорядкованість [2, с. 734]. Таким чином, помітно, що думки дослідників сходяться на тому, що субкультура є побічним та вторинним явищем щодо домінантної культури, прийнятої у суспільстві. Натомість у літературі предмету дотепер немає єдиного визначення поняття *субкультура*. У галузі соціології існує кілька основних пояснень субкультури залежно від факторів її формування. У представленому дослідженні нас цікавлять тільки молодіжна субкультура.

Молодіжна субкультура – особлива частина суспільної культури. Це неформальний спосіб життя притаманний підліткам. Приналежність до тієї чи іншої субкультури – своєрідний спосіб продемонструвати батькам і дорослим свої власні погляди на життя. Молодіжна субкультура це також об'єднання молоді, яка має власні елементи культури, а саме: символіку (зовнішня атрибутика), мову (сленг), традиції, норми й цінності. Дуже часто молодіжний сленг може бути подібним у кількох субкультурах.

Словник лінгвістичних термінів за редакцією Д. Ганича та І. Олійника пропонує наступне визначення сленгу – це жаргонні слова або вирази, характерні для людей певних професій (моряків, художників) або соціальних прошарків [1, с. 263].

Стюарт Флекснер (Steward Flexner) подає таке визначення сленгу: «Сленг являє собою ті слова і вирази, які використовуються різними прошарками народу і які зрозумілі йому, але, на думку більшості, не підходять для «гарного» офіційного використання їх у мові» [12, с. 6].

Оскільки ми досліджуємо сленг молоді, то це визначення нам є ближчим, молоді ще не використовуює специфічну лексику притаманну певним професіям. Мова молоді – це слова і фрази зі щоденного вжитку, якими вона послуговується для передання інформації.

При дослідженні словотвірних особливостей сленгової лексики виділяємо такі способи утворення: запозичення з іноземних мов, аббревіація, скорочення, метафоризація.

Запозичення з іноземних мов є найпоширенішим способом словотворення сленгової лексики. Нижче проаналізуємо найпопулярніші сленгізми.

У мові польських субкультур останніх років стрімкої популярності серед уживання набуло слово *dedykowany*, яке походить від латинського дієслова *dedicare*, 'присвячувати'. Воно широко використовувалося і раніше: *dedykować* можна було, наприклад, книгу, тобто робити в ній дарчий напис або комусь присвячувати. Однак

у польській мові на початку ХХІ століття з'явився неологізм-калька з англійської мови програмування та спеціалістів комп'ютерних технологій: *dedicatedserver*, *dedicated IP address* та ін., що означає сервер, IP-адреса. В українській мові ці словосполучення так і не вийшли за межі професійного. Натомість у польській мові вони вийшли з-під контролю і увірвалися спочатку в «корпоративну» мову, а потім і на широкий загал. Серед оголошень в польському поїзді можна почути: *dedykowana obsługa Wars* (що можна приблизно перекласти як «спеціальний персонал вагона-ресторану, який обслуговує подорожуючих першим класом») та *dedykowanemenu* («спеціальне, особливе меню») [4]. Професор Ян Мьодек (Jan Miodek) згадує навіть *dedykowane śruby do pewnego типу ścian* («гвинти, призначені для певного типу стін») [9].

Деяко подібна ситуація є зі словом *randomowy* (рандомний) взятим з наукового і математичного дискурсу, а також із мови комп'ютерних ігор, яке активно проникло в щоденний ужиток і потроху витісняє з нього прислівник *wypadkowo* (випадково). Часто у польськомовному просторі уже можна почути фрази напр. *przyszłedl jakiś randomowy facet* (прийшов якийсь (випадковий) невідомий чоловік) [10, с. 11].

При запозиченні іншомовних слів польська мова активно використовує свої суфікси. Пересаджуючи на свій ґрунт англійський корінь, вона з легкістю «одомашнює» запозичення і одразу створює ланцюжок з нових слів. Часто в інтернет-просторі можна прочитати нові новоутворення: *sorka*, *sorki*, *sora*, *soras*, *sori*, *sorygregory*, *sorewicz* (*soroty*), *okejaszki*, *okki*, *K* (*okey*), *hejcić*, *hejtować*, *hejter* (*hype*), *bajo*, *bywaj* (*bye*).

У польському варіанті можна *lajkować*, *zajkować* або навпаки *odlajkować* (забрати лайк) від відомого англійського оригіналу *like*. Сьогодні це слово вживається для похвали і позитивної оцінки чогось.

З французької мови у польській молодіжний сленг прийшли слова *bereciara* від *bere* (жінка третьої молодості з вовняним беретом на голові), *masakra* від *massacre* (опис важкої екстремальної ситуації), *sympa* від *sympatique* (позначається особа симпатична), *salut* привітання. Крім того у слензі польських субкультур можна знайти багато запозичень і з інших мов, напр. чеської: *bomba* так само пишеться і в мові оригіналу, вживається для опису чогось дуже хорошого або класного (в значенні щось вибухове), теж стильного і красивого хлопця можна охарактеризувати

як *kocur* від *kočka* (котик), *ahoj* (пол. *cześć*) – від форми чеського привітання. Є наявні запозичення і з румунської та німецької мови. Їх чисельність є дещо менша.

Скорочення. Однією з рис спілкування в інтернеті є стислість форм. Молодь намагається бути лаконічною і скорочує багато популярних слів щоденного вжитку, оскільки твій співрозмовник хоче побачити твою моментальну реакцію на послання в месенджері. Найбільше це торкнулося вітальних і прощальних формул. *Hi, hey, elo* від англійського *hello* або *bry* від звичного польського *dzień dobry*. Загальну фразу *jak się masz* молодь вживає у варіантах: *siema, siemka, siemano, się muś, siemandero, siems*. Прощальне *do zobaczenia* має коротку форму *dozoba. Nara, narazka, narciarz, nartaś* ні що інше як *na razie*. Подібна ситуація є з *dziękuję*, яке тепер вживається як *fenkówka, dzienks, dziękowa (dziękuwa)*. Частими є не тільки скорочення, але і аббревіатури: *MS – miłych snów* (приємних снів), *MW – milego wieczoru* (приємного вечора), *BP – bardzo przepraszam* (дуже перепошую), *PLZ – please* (будь ласка), *HAND – have a niceday* (гарного дня), *B4N – Bye For Now* (до побачення), *3M się – trzymaj się* (тримайся). Дві останні аббревіатури взяли за основу подібність вимови.

Абревіація. Цікаво, що польська молодь у своєму слензі на одне і те ж поняття використовує дуже часто аббревіатури і скорочення як з англійської мови, так і з польської. Прикладом такої тотожності є

AITR – Adult In The Room (дорослий в кімнаті) або *Swp – starzy w pokoju* (батьки в кімнаті);

Aight – скорочення від *All right* (усе в порядку) і польський відповідник *SPX – spox* (спокійно, все в порядку);

Imo – In my opinion (на мою думку) і те саме польською *MZ – moim zdaniem*. Як бачимо, є несуттєві відмінності у двох мовах при графічному написанні фраз.

Одним з найпопулярніших кілька років поспіль є скорочення *LOL (laughin' out loud або lots of laugh* дослівно сміюся вголос). У польській мові уже широко використовуються дієслова *lolować* (висміювати) або *zlolować i wylolować* (висміяти), а також прикметник *lolowy* (смішний, кумедний).

Часто вживана є англійська аббревіатура, *A/S/L/P* яка використовується замість питання, оскільки розшифровується як *Age /Sex /Location /Picture* (розкажи про себе: вік/ стать/ звідки ти/ вишли фото). Трапляється, що ця аббревіатура записується без косих ліній //.

Цікавий тип аббревіатур створюють аббревіатури з цифрами. Інколи молоді люди у короткому повідомленні зашифровують цілі фрази. Так є з прикладами англійських фраз:

10Q – thank you (дякую), зрозуміло, що *ten Q* у вимові звучить подібно до *thank you*,

B4 – before (до),

B4N – Bye For Now (до побачення),

B4U – Before You (після тебе),

G2B – Going to bed (збираюся спати),

G2G – Got to go (треба йти).

У усіх наведених прикладах цифри є співзвучними з вибраними словами.

Цифри часто використовують не тільки як співзвучність з лексемами, але вони можуть мати і символічне значення. Так *A3 – Anyplace, Anywhere, Anytime* означає в будь-якому місці, коли завгодно, де завгодно. Деякі послання записуються виключно числом, без наявності літер. Так часто підлітки можуть закодувати цілі фрази: *143 – I love you* (я тебе люблю) – кожне число відповідає кількості літер у слові. Або подібні коди: *1437 – I love you forever* (теж кількість літер у слові); за таким самим принципом *14344 – I Love You Very Much* (я тебе дуже люблю). Або інший цифровий варіант: *381 – I Love You* (3 слова, 8 букв, 1 зміст). Паралельно існує також польський відповідник *66 – kocham cię* (відповідно теж рахуються літери у польських словах).

Не тільки скороченнями поповнюється польська мова інтернету. Деякі слова за рахунок суфіксів стають довшими. Такий раптовий приріст торкнувся героїв інтернет-мемів: *piesel* від *pies*, *kotel* від *kot*. А далі є уже форми слів *lisel (lis)*, *koniel (koń)*, *ptaszel (ptaszek)*, *misiel (miś)*. І як продовження – серед молоді з'явилися варіанти чоловічих імен *Antel (Antek)*, *Kubel (Kuba)*, *Janel (Jan)*, *Michel (Michał)*, а навіть варіанти жіночих *Katarzel (Katarzyna)*. На противагу зменшувальним суфіксам, суфікс *-el-* додає словам значущості, солідності [4]. Цілком можливо, що цей суфікс у подальшому зі сленгу може перейти у щоденну мову.

Метафоризація. Найновіша лексика сучасної польської мови відображає різноманітну реакцію користувачів мови на нові явища не лише соціального, місцевого та політичного характеру. Творенню нових лексем сприяють глобальні світові події, наприклад, пандемія вірусу SARS-CoV-2. Як наслідок у мові користувачів з'явилися неологізми з гумористичним підтекстом, які послаблюють супутній страх і загрозу зараження *korona, koronka, koronawajrus*.

У такий самий спосіб від офіційної назви хвороби Covid-19 походять польські експресивні назви осіб: *covidian*, *cowidiot*, *covidiota*, *covidziarz*. І як результат поява у мові нових слів, а нові поняття. Так активно почали застосовуватися лексеми *zdalne* – коротка форма для „*zdalne nauczanie*” (дистанційне навчання), що стало актуальним під час нокдаунів, *lockdown* – запозичене слово, що описує обмеження руху та діяльності під час пандемії [13].

Висновки. Сьогоднішнє дослідження є тільки малим фрагментом вивчення польського молодіжного сленгу. Сленг – найбільш рухливий пласт лексики, який є точним відображенням мовної картини світу представників певної

культури. Найчастіше сленгові вирази – це запозичення з інших мов, здебільшого з англійської, часто вони «полонізуються» набираючи граматичних рис притаманних польській мові. Є приклади скорочень або аббревіатур, які зрозумілі усім молодим користувачам інтернету. Однаково популярні скорочення як з польської мови, так і з англійської. Не боїться молодь придумувати нові слова за допомогою нових суфіксів, активно використовувати символи, заховані у цифрах. Усі нові явища і реалії теж знаходять свій відбиток у слензі. Хто зна, може з часом деякі сленгові слова перейдуть до польської мови і будуть використовуватися не тільки в рамках молодіжної субкультури, але і на широкий загал.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів. К.: Вища школа, 1985. 360 с.
2. Словник іншомовних слів / за ред. О.С. Мельничука. К. 1974. 865 с.
3. Соціологія: словник термінів і понять / за заг.ред. М.А. Козловця. К. : Кондор, 2006. 372 с.
4. Burkacka I. Dlaczego pieseł i koteł są lepsze od psa i kota, a nieogar jest niehalo? Uwagi o nowszych neologizmach występujących w słownictwie młodzieżowym. *Odkrywanie słowa – historia i współczesność, pod red. Urszuli Sokólskiej*. Białystok: Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, 2015. S. 395–408. URL: <https://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/handle/11320/9847> (дата звернення 21.10.2024)
5. Filciński P. Wójtowicz S. Hip-hop. Słownik. Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2007. 217 с.
6. Kaczmarek L., Skublanka T., Grabias S. Słownik gwary studenckiej. Wrocław, 1974. 114 с.
7. Mańczak-Wohlfeld E. Słownik zapożyczeń angielskich w polszczyźnie. Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2010. 239 с.
8. Miejski słownik slangu i mowy potocznej. URL: <https://www.miejski.pl/> (дата звернення 21.10.2024)
9. Między słowami: dedykować. URL: <https://wyborcza.pl/magazyn/7,124059,16859875,miedzy-slowami-dedykowac.html> (дата звернення 21.10.2024)
10. Satkiewicz H. Norma polszczyzny ogólnej a języki subkultur. *Języki subkultur / red. J. Anusiewicz, B. Siciński, Język a Kultura*. T. 10. Wrocław, 1994. S. 10–11.
11. Słownik polskiego slangu. URL: <http://poprzednia.univ.gda.pl/slang/> (дата звернення 20.10.2024)
12. Wentworth H., Flexner S. B. Dictionary of American Slang. New York : Crowell, 1975. 766 p.
13. Матеріали інтернет-сторінки. URL: <https://poradnikprzedsiębiorcy.pl/-lel-swag-i-yolo-czyli-mlodziejowy-slang> (дата звернення 20.10.2024)